

Реалізація вказаних заходів концепції інтернаціоналізації ОНПУ, на наш погляд, буде сприяти підвищенню міжнародного іміджу університету та призведе до підвищення якості освітнього процесу.

Тимохін В.В.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Україна

РЕФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Tymokhin V.V.

National Pedagogical Dragomanov University, Ukraine

RENEWAL OF UKRAINE'S INTERNATIONAL EDUCATION

Позитивне сприйняття України міжнародними організаціями, іноземними державами та їх громадянами є фактором, який безпосередньо впливає на розвиток нашої держави і сприяє задоволенню її зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних потреб.

Сучасний етап розвитку світового суспільства характеризується зростаючою роллю міжнародної освіти, яка стабільно сприяє поглибленню і диверсифікації міждержавних політичних, соціально-культурних, економічних зв'язків, інтеграції держав у глобальний економічний простір.

На цьому фоні розвинуті країни посилюють конкурентну боротьбу за лідерство у світовій системі освіти, що визнається одним з найбільш ефективних інструментів впливу на міжнародні події.

Освітній потенціал України дає можливість нашій державі увійти до числа лідерів світової освітньої спільноти. Проте наявні можливості українських освітніх установ використовуються не в повному обсязі, що негативно впливає на заходи з вдосконалення всієї системи освіти України.

Таким чином, збільшення обсягів підготовки іноземців для зарубіжних країн у поєднанні з підвищенням вимог до якості системи відбору абітурієнтів і державного супроводження процесу навчання є необхідною умовою для забезпечення успішної конкурентної боротьби України на світовому освітньому ринку та формування важелів впливу на міждержавні відносини.

Недостатня представленість системи освіти України на світовому ринку освітніх послуг, а також поширення серед іноземних громадян різного роду хибних та упереджених уявлень про неї є наслідком низки факторів, зокрема низького рівня інтегрованості у світовий інформаційний простір внаслідок слабкого розвитку системи просування експортного потенціалу нашої держави в сегменті освітніх послуг.

Для підвищення рівня поінформованості громадян іноземних держав щодо можливостей отримання вищої освіти в українських вищих навчальних закладах необхідно забезпечити проведення за кордоном на систематичній основі конференцій, семінарів, виставок за тематикою „Україна запрошує на навчання”, налагодження функціонування в іноземних державах консультативно-інформаційних центрів, здійснення інших заходів із поширення в інформаційному просторі іноземних країн відомостей щодо переваг отримання вищої освіти в Україні.

Одночасно, існує нагальна потреба мінімізації низки негативних тенденцій української системи підготовки фахівців для зарубіжних країн, таких як зниження контролю якості набору іноземців та їх підготовки, соціально-побутового забезпечення, інформаційно-роз'яснювальної роботи.

Особливістю сформованої на даний час системи експорту Україною освітніх послуг є об'єднання в собі не лише державних органів виконавчої влади, а й інших безпосередніх учасників цього процесу вищих навчальних закладів всіх форм власності, громадських організацій та представників приватного сектора (резидентів та нерезидентів), діяльність яких потребує гнучкого регулювання з боку державних органів.

Відповідно до світової практики, розвиток експорту освітніх послуг може здійснюватися в основному за двома варіантами:

перший утворення спеціалізованого державного органу при Кабінеті Міністрів України, на який покладаються функції з координації на міжвідомчому рівні діяльності центральних, місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, українських освітніх установ, регіональних та інших об'єднань (асоціацій, союзів), що формують систему української освіти та сприяють міжнародному співробітництву в галузі освіти, закордонним дипломатичним і консульським установам, а також іноземним студентам і випускникам українських вищих навчальних закладів та їх об'єднанням;

другий розроблення з цією метою загальнонаціональної програми, до виконання якої залучаються державні органи та інші перелічені вище учасники міжнародної освітньої діяльності.

Оптимальним кількісним показником кінцевого результату Програми вважається збільшення до 2026 року частки України на світовому ринку освітніх послуг до 5%.

Виконання Програми здійснюватиметься шляхом комплексної реалізації за участі державних органів виконавчої влади таких заходів:

- розроблення стратегії міжнародної освітньої діяльності, що передбачає чітке визначення диференційованого регіонального підходу у розвитку експорту освітніх послуг вищими навчальними закладами України за всіма формами навчання (денна/очна, заочна, дистанційна, екстернатна, а також поєднані). При цьому терміни навчання за відповідними формами повинні визначатись можливостями виконання вищими навчальними закладами освітньо-професійних програм підготовки фахівців певного освітньо-кваліфікаційного рівня;

- удосконалення нормативно-правової бази, що регламентує експорт освітніх послуг, у т.ч. шляхом прийняття єдиного підзаконного нормативного акту, що містив би правила в'їзду, прийому, перебування та виїзду іноземних студентів, регулював взаємовідносини між українськими та закордонними суб'єктами партнерства з урахуванням вимог світової практики та забезпечення повноправної участі українських ВНЗ на міжнародному ринку освітніх послуг;

- активізація роботи з укладання та переукладання угод з іноземними країнами щодо співробітництва в галузі вищої освіти, у т.ч. щодо гармонізації та визнання вітчизняних кваліфікацій;

- організація набору на навчання іноземців до мережі Вищих військових закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів України;

- участь у проектах і програмах, спрямованих на входження системи дистанційного навчання України у світову освітню систему, створення міжнародних віртуальних університетів, до складу яких входитимуть навчальні заклади різних країн;

- формування сприятливих економічних умов для підготовки та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників для зарубіжних країн у вищих навчальних закладах України;

- вдосконалення системи визнання українських документів про освіту на двосторонній та багатосторонній основі, перехід від принципу централізації до мережі українських служб експертизи документів про освіту на базі ВНЗ .

- кадрове забезпечення експорту українських освітніх послуг, створення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації співробітників міжнародних служб вищих навчальних закладів та освітніх менеджерів з-поміж іноземних студентів.

- забезпечення обов'язкового спрямування українськими вищими навчальними закладами частини надходжень від експорту освітніх послуг на розвиток науково-дослідної роботи і технічної бази цих освітніх установ;

- створення Урядової координаційної комісії сприяння розвитку міжнародної освіти України (далі Комісія) у складі відповідальних

співробітників Міністерства освіти і науки, молоді та спорту, Міністерства закордонних справ, Адміністрації Державної прикордонної служби, Міністерства внутрішніх справ, Державної міграційної служби, інших зацікавлених міністерств та відомств України;

- запровадження системи щорічного рекомендування Комісією першочергових напрямів та обсягів запрошення на навчання до освітніх закладів України громадян іноземних країн, виходячи з пріоритетів розвитку системи української вищої освіти, національних інтересів та аналізу можливих загроз національній безпеці України;

- розширення прийому громадян зарубіжних країн до освітніх установ України на основі надання державних стипендій з урахуванням пріоритетів нашої держави та паритетних механізмів, рекомендацій Комісії, а також договорів (контрактів) з вищими навчальними закладами з оплатою навчання за рахунок фізичних та юридичних осіб;

- організація роботи на систематичній основі інформаційно-консультативних центрів (ІКЦ) МЗС з питань популяризації української системи освіти при закордонних дипломатичних установах України;

- запровадження системи комплексного державного обліку набору та підготовки іноземних громадян в українських вищих навчальних закладах, шляхом координації основних функцій між мережею ІКЦ МЗС (популяризація української освіти, попередня робота з кандидатами на навчання за кордоном), суб'єктів господарювання (резиденти та нерезиденти) що здійснюють набір іноземців на навчання та МОН України ;

- створення ГО «Асоціація експортерів освітніх послуг України», до якої увійдуть вищі навчальні заклади, які мають ліцензію на право підготовки іноземців та суб'єкти господарювання, які здійснюють набір іноземців на навчання;

- удосконалення регулювання діяльності суб'єктів господарювання (резиденти, нерезиденти), що здійснюють набір іноземців та осіб без громадянства на навчання до вищих навчальних закладів України, шляхом залучення їх до роботи Асоціації ;

- запровадження щорічних додаткових короткотермінових відряджень консульських працівників Міністерства закордонних справ для організації виїзного консульського обслуговування в країнах, де тимчасово відсутні закордонні дипломатичні установи України, з метою оптимізації процесу оформлення віз іноземним кандидатам на навчання;

- організація оформлення в окремих випадках віз іноземним кандидатам на навчання у консульському пункті міжнародного аеропорту „Бориспіль”;

- розроблення міжвідомчої програми роботи з іноземцями, які навчаються у вищих навчальних закладах України з метою активізації інформаційно-роз'яснювальної роботи на території України серед студентів-іноземців щодо **переваг** української системи освіти, сприяння створенню

земляцтв іноземних студентів із залученням до їх роботи адміністрації вищих навчальних закладів та студентів-громадян України;

- забезпечення державного контролю якості роботи вищих навчальних закладів з іноземними студентами шляхом формування рейтингів, залучення до цього громадських організацій (студентських, асоціацій випускників тощо);

- розроблення міжвідомчої програми роботи з іноземцями-випускниками вищих навчальних закладів України, з метою відновлення професійних, наукових та ділових зв'язків з іноземними студентами-випускниками, проведення зустрічей та форумів з їх висвітленням у ЗМІ їх країн, а також налагодження контактів за кордоном з міжнародними громадськими організаціями випускників вищих навчальних закладів колишнього СРСР / країн СНД та створення на їх базі асоціацій випускників вищих навчальних закладів України.

УДК 378.14

Олександр Северинов, Олексій Єрмоленко

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Україна

ВИЗНАЧЕННЯ ЧИННИКІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ВНУТРІШНЮ МОБІЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ

Oleksandr Severynov, Oleksii Yermolenko

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Ukraine

DETERMINATION OF FACTORS AFFECTING THE INTERNAL MOBILITY STUDENTS

Кардинальні зміни, що відбуваються в останні десятиліття в економічній і соціальній сферах, імперативи, які зароджуються в інформаційному суспільстві, стрімкий розвиток наукових знань, інформаційних і комунікаційних технологій ставлять якісно нові завдання перед сучасним університетом. Стає все більш очевидним, що національні системи вищої освіти не можуть розвиватися поза глобальними процесами і тенденціями, поза запитами світового ринку праці. Інтеграційні процеси, які притаманні сучасній українській вищій освіті, проявляються перш за все у